

بررسی احساس امنیت زنان در مناطق مختلف شهری

نمونه موردی مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان

جمال محمدی^۱، مریم مرادی پادوک^۲

چکیده:

امنیت حقی بنیادین و پیش نیاز ارتقای رفاه و سلامت مردم است؛ از این رو این مقاله بر آن است که به بررسی امنیت زنان در دو منطقه‌ی ۵ و ۱۳ اصفهان بپردازد. به منظور سنجش امنیت اجتماعی زنان در این مناطق سه بعد اجتماعی، کالبدی و امنیت مورد ارزیابی قرار گرفته است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که در میزان امنیت زنان دو منطقه‌ی مورد بررسی، تفاوت معناداری وجود دارد و منطقه‌ی ۵ از لحاظ ابعاد مورد بررسی نسبت به منطقه‌ی ۱۳ در سطح بالاتری قرار دارد. نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی نشان می‌دهد که بین متغیرهای بررسی شده و امنیت زنان در سطح بالای ۹۵ درصد با درجه‌ی معناداری ($Sig=0/002$) رابطه‌ی معناداری وجود دارد. این آزمون نشان می‌دهد که در مجموع میزان همبستگی بین متغیرهای بررسی امنیت زنان شامل متغیرهای اجتماعی، بافت کالبدی و امنیت با متغیر وابسته‌ی میزان امنیت برابر با $0/296$ می‌باشد که یک همبستگی مستقیم با شدت متوسط به شمار می‌آید. همچنین این متغیرها مجموعاً قادر به تبیین حدود $0/072$ درصد از تغییرات (واریانس) متغیر وابسته می‌باشند و دیگر تغییرات باقی مانده متغیر وابسته توسط عوامل ناشناخته دیگر تبیین می‌شود. یافته‌های دیگر نشان می‌دهد بین شاخص‌های اجتماعی و کالبدی با میزان امنیت، رابطه‌ی مستقیمی وجود دارد یعنی هرچه این شاخص‌ها در حد بالاتری باشند، امنیت نیز افزایش پیدا می‌کند؛ از طرفی در هر دو منطقه، مردم حضور پلیس و نیروی انتظامی را مهم‌ترین عامل در ایجاد حس امنیت می‌دانند.

واژگان کلیدی: امنیت، احساس امنیت اجتماعی، امنیت زنان

۱- دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه اصفهان

۲- کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری دانشگاه اصفهان

J.mohammadi@geo.ui.ac.ir

maryam.moradi417@yahoo.com

مقدمه

نیاز به امنیت، همواره از بنیادی‌ترین نیازهای انسان در جامعه‌ی بشری به شمار می‌رود. مبحث امنیت از نظر روان‌شناسی بخصوص در بهداشت روانی و در آسیب‌شناسی روانی اهمیت بسیار دارد. آرامش، رشد، شکوفایی انسان، بروز همه‌ی استعدادها و خلاقیت‌ها و رسیدن به همه‌ی کمالات انسانی در سایه‌ی امنیت به دست می‌آید(قرایی، راد جهانبانی، رشیدپور، ۱۳۸۹: ۱۸). یکی از انواع امنیت، امنیت اجتماعی است که از جایگاه و موقعیت برجسته‌ای برخوردار بوده و تولید و تأمین آن، همچنین پایدارسازی آن نیازمند مقررات و زمینه‌های نسبتاً پیچیده‌ای بوده و آسیب‌پذیری و زوال آن نیز تحت تأثیر زمینه‌ها و متغیرهای متفاوتی است که شناخت و معرفت بر آنها نیز ضرورتی اساسی است. اهمیت محوری امنیت و ایمنی در هر یک از فضاها و عناصر کالبدی شهری، بخصوص در فضاهایی با طراحی و کاربرد نامناسب، باید بررسی شود؛ همچنین بررسی شرایط امنیت زنان و دختران در فضاهای شهری بخصوص در هنگام شب دارای اهمیت است. در نخستین برنامه‌ریزی شهری در نیمه‌ی نخست قرن بیستم شهرها بر اساس تفکیک کارکردها به شیوه‌های سنتی مورد توجه قرار گرفتند؛ یعنی زنان به حوزه‌ی خصوصی و مردان به حوزه‌ی عمومی تعلق داشتند. این تفکیک با وجود افزایش شهرنشینی و توسعه‌ی شهرها همچنان باقی مانده است و باعث ایجاد تناقضاتی شده که نتیجه‌ی آن ناامنی زنان در فضاهای شهری است. زندگی زنان در شهرها همواره تحت تأثیر نبود امنیت شهری واقعی یا بالقوه می‌باشد. با پایین بودن امنیت زنان علاوه بر ایجاد عوارض جسمی و روحی و هزینه‌های درمانی و اجتماعی، پیامدهای جبران ناپذیری همچون بالا رفتن تنش و همچنین استرس و اضطراب و بیماری‌های روحی روانی چون افسردگی را نیز برای زنان به دنبال دارد(صادقی فسایی، ۱۳۸۱: ۱۲۵-۱۵۲).

بیان مسأله

زنان نیمی از جمعیت جامعه را تشکیل می‌دهند و در سالهای اخیر و مخصوصاً در کلانشهرها، حضور اجتماعی آنها، به صورت دنبال کردن تحصیلات عالی، اشتغال، مشارکت سیاسی، و... افزایش یافته است. از طرف دیگر، نتایج برخی از تحقیقات نشان

دهنده‌ی این مسأله است که زنان از امنیت و یا احساس امنیت زیادی برخوردار نیستند (عریضی و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۳). ضرورت و اهمیت بررسی این موضوع هنگامی آشکار می‌شود که امکان تحرک می‌تواند شاخص تبعیض اجتماعی باشد و کسانی که محدودیت جابجایی را دارند از مشارکت فعال باز می‌مانند و نبود امنیت برای زنان چه واقعی و چه بالقوه سبب می‌شود که زنان نتوانند شهروندان تمام عیار به شمار بیایند و به راحتی در زندگی عمومی مشارکت داشته باشند (زنجان‌ی زاده اعزایی، ۱۳۸۱: ۳۸). در این تحقیق سعی شده است تا با بررسی امنیت زنان در مناطق مختلف شهری، پیشنهادهایی برای بهبود و افزایش امنیت زنان ارائه گردد. هدف از انجام این تحقیق، بررسی میزان امنیت اجتماعی زنان از دیدگاه ساکنان دو منطقه‌ی ۵ و ۱۳ شهر اصفهان (هدف اصلی) و همچنین بررسی و تحلیل دیدگاه‌ها و نظریات گوناگون در برخورد به مسأله‌ی امنیت زنان در جامعه، شناخت محدودیت‌های زنان برای حضور در شهر و امنیت اجتماعی، ارائه‌ی راهکارها و پیشنهادهای برای دسترسی به امنیت اجتماعی زنان در جامعه (اهداف فرعی) می‌باشند.

پیشینه‌ی تحقیق

ناجا (۱۳۸۳) در پژوهشی نشان داد بین متغیرهای شناسایی یعنی سن، جنس، موقعیت تأهل، میزان تحصیلات و میزان درآمد و امنیت اجتماعی رابطه‌ی معناداری وجود دارد. افشار، زین العابدین (۱۳۸۵) در پژوهش خود نتیجه گرفت امنیت اجتماعی زنان در شهر تهران از حد متوسط کمتر است و عواملی نظیر عملکرد قانون، مقاومت اجتماعی و هنجارهای اجتماعی بر آن تأثیر دارند.

یافته‌های پژوهش بیات، بهرام (۱۳۸۸) نشان داد که میزان احساس ناامنی از حیث جنسیت، منطقه‌ی محل سکونت، تأهل و سن پاسخگویان متفاوت است. نوروزی و فولادی سپهر (۱۳۸۸) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که متغیرهای احساس امنیت محل سکونت، پایگاه اجتماعی و اقتصادی و پایبندی مذهبی در تبیین احساس امنیت اجتماعی زنان سهم عمده‌ای داشته است.

قرایی و همکاران (۱۳۸۹) به این نتیجه رسیدند که تفاوت معناداری میان میزان حس

امنیت در دو محله‌ی مورد بررسی وجود ندارد و همچنین فرض تفاوت امنیت در شب و روز برای مردان و زنان مناطق شمالی شهر پذیرفته شده است ولی در مناطق مرکزی این فرض رد می‌شود.

افشانی و ذاکری هامانه (۱۳۹۱) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که احساس امنیت جانی در زنان یزدی کمتر از مردان بوده است در حالی که احساس امنیت اقتصادی در مردان پایین‌تر از زنان است. در دیگر ابعاد احساس امنیت اجتماعی متفاوت معناداری بین زنان و مردان وجود ندارد.

بل (۱۹۹۸) به این نتیجه رسیده است که زنان به طور عموم از مواردی نظیر بیرون رفتن در شب، استفاده از پارکینگ‌های مرکز شهر بویژه در شب، رانندگی تنها در شب، فضاهای باز و کوچه‌های بن بست واهمه دارند.

کسکلا و دیگران (۲۰۰۰) نشان دادند که ترس و احساس ناامنی تحت تأثیر تجربه‌ی زنان از مکان‌هاست؛ همچنین زنان، شب‌های زمستان و تابستان را به یک اندازه خطرناک درک کرده‌اند.

بر اساس تحقیقات انجام شده در این زمینه در مجموع می‌توان گفت، برخی فضاهای شهری ناامنی را به افراد و گروه‌های خاص بویژه زنان القا می‌کنند. متغیرهای تأثیرگذار بر احساس امنیت متنوع هستند و هنوز نمی‌توان به راحتی آنها را به مکان‌های مختلف تعمیم داد. به طور کلی زنان در مقایسه با مردان، در فضاهای عمومی احساس ناامنی بیشتری دارند.

فرضیه‌ها

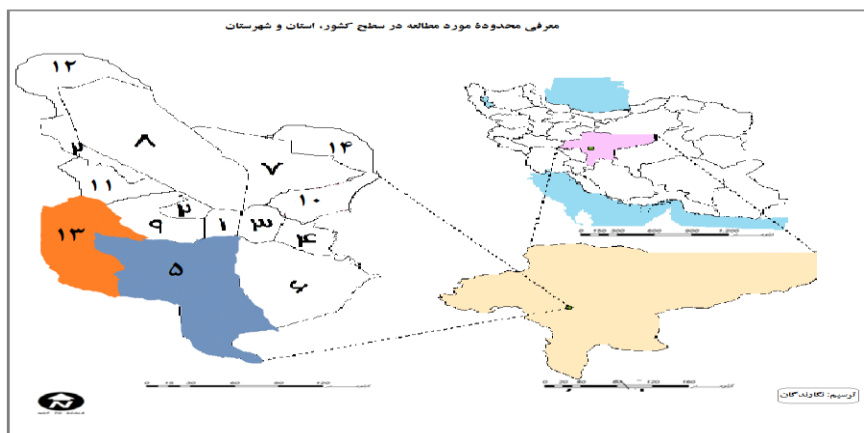
- ۱) به نظر می‌رسد امنیت در دو منطقه‌ی ۵ و ۱۳ اصفهان متفاوت می‌باشد.
- ۳) به نظر می‌رسد بین شاخص‌های اجتماعی و احساس امنیت رابطه‌ی معناداری وجود دارد.
- ۴) به نظر می‌رسد بین شاخص‌های کالبدی و احساس امنیت رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

روش تحقیق

در پژوهش حاضر از روش پیمایشی استفاده شده است که با استفاده از ابزار پرسشنامه داده‌های مورد نیاز در دوره‌های مختلف زمانی تابستان ۱۳۹۲ گردآوری شده است. در این تحقیق پس از تعیین حجم نمونه به تعداد ۲۰۰ نفر به روش کوکران و در نظر گرفتن میزان خطای نمونه‌گیری (۰/۵) نسبت به انجام نمونه‌گیری از جامعه‌ی آماری مورد نظر (منطقه‌ی ۵ و ۱۳ اصفهان) به روش طبقاتی و تصادفی اقدام گردید. جامعه‌ی آماری پژوهش، زنان بالای ۱۸ سال ساکن در مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان هستند. به منظور سنجش امنیت اجتماعی زنان در نواحی ۵ و ۱۳ اصفهان، این شاخص از سه بعد اجتماعی، کالبدی و امنیت مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت. به منظور تحلیل و ارزیابی اطلاعات گردآوری، از آزمون T دو متغیر مستقل استفاده گردید. برای سنجش روایی نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است؛ ضریب حاصل برای تمامی سؤالات بزرگتر از ۰/۷۳۳ است.

محدوده‌ی مورد مطالعه

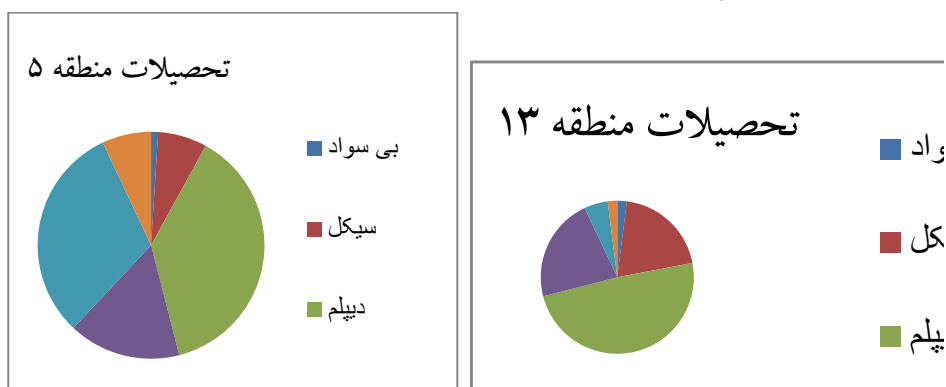
محدوده‌ی مورد مطالعه، مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان انتخاب شده است. منطقه‌ی ۵ در قسمت جنوبی شهر اصفهان واقع شده و از شمال به بوستان ملت و از جنوب به خیابان اقارب پرست منتهی می‌گردد. عمده‌ی کاربری این منطقه به ترتیب شامل کاربری مسکونی، راه و بزرگراه، فضای سبز و دیگر کاربری‌ها می‌باشد و به لحاظ ساختمانی از نواحی جدیدالاحداث می‌باشد. منطقه‌ی ۱۳ از بخش‌های جنوب غربی کلان‌شهر اصفهان می‌باشد که از شمال به باغ فردوس و از جنوب به خیابان شهید کاظمی منتهی می‌گردد؛ سابقه‌ی شکل‌گیری بافت‌های مسکونی آن به تجدید حیات اصفهان باز می‌گردد. با توجه به بافت روستایی و امکانات کم خدماتی، منطقه‌ی ۱۳ نسبت به منطقه‌ی ۵ در سطح پایین‌تری قرار دارد؛ از این رو این تحقیق به دنبال آن است تا تفاوت امنیت در این دو منطقه را مورد ارزیابی قرار دهد.

یافته‌های تحقیق

با توجه به یافته‌های پژوهش بیشترین رده‌ی سنی پاسخگویان در منطقه‌ی ۵، رده‌ی سنی ۳۱-۴۰ سال و در منطقه ۱۳ رده‌ی سنی، ۲۰-۳۰ سال است. ۸۷ درصد پاسخگویان در منطقه‌ی ۵ متأهل و ۱۱ درصد مجرد بوده‌اند. در منطقه‌ی ۱۳ نیز ۵۹ درصد پاسخگویان متأهل و ۳۷ درصد مجرد بوده‌اند. وضعیت تحصیلی پاسخگویان منطقه‌ی ۵ و ۱۳ در شکل ۱-۱ نشان داده شده است. ۳۸ درصد پاسخگویان در منطقه‌ی ۵ تحصیلات دیپلم دارند و در منطقه‌ی ۱۳ نیز بیشترین درصد زنان مورد مطالعه با ۴۹ درصد در سطح دیپلم می‌باشند.

شکل ۱-۱ وضعیت تحصیلی زنان مورد مطالعه در دو منطقه‌ی ۵ و ۱۳

همانطور که در جدول ۱-۱ و ۱-۲ نیز مشاهده می‌شود با مقایسه‌ی میزان اشتغال زنان مورد مطالعه در دو منطقه‌ی ۵ و ۱۳ می‌توان گفت که در هر دو منطقه میزان زنان خانه‌دار

بیشترین درصد را داشته است و کمترین میزان اشتغال نیز در هردو منطقه، گزینه‌ی سایر بوده است.

جدول ۱-۱ میزان اشتغال زنان در منطقه‌ی ۵

اشتغال	بیکار	شغل دولتی	شغل آزاد	دانشجو	خانه‌دار	سایر
فراوانی	۵	۱۱	۸	۶	۶۵	۵

جدول ۱-۲ میزان اشتغال زنان در منطقه‌ی ۱۳

اشتغال	بیکار	شغل دولتی	شغل آزاد	دانشجو	خانه‌دار	سایر
فراوانی	۲۲	۴	۲	۲۹	۴۲	۱

به منظور سنجش امنیت اجتماعی زنان در نواحی ۵ و ۱۳ اصفهان، این شاخص از سه بعد اجتماعی، کالبدی و امنیت مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت. به منظور تحلیل و ارزیابی اطلاعات گردآوری، از آزمون T دو متغیر مستقل استفاده گردید.

شاخص اجتماعی:

برای ارزیابی شاخص اجتماعی از ۹ گویه شامل تردد ماشین، ارتباط با افراد غریبه، نوع پوشش، خراب شدن ماشین، نشستن در پارک، تنها ماندن در منزل در شب، تنها ماندن در روز، رانندگی در شب، تنها رفتن بیرون از منزل استفاده شده است.

جدول شماره(۱): آزمون تفاوت میانگین در شاخص‌های امنیت اجتماعی در مناطق مورد مطالعه

منطقه	سطح معناداری (sig)	T میزان	سطح معناداری (sig)	F میزان	میانگین	شاخص
۵	.۰۰۰	۱۶.۴۸۷	.۰۰۰	۷۲/۲	۳.۴۳	تردد با ماشین‌های مسافرکش در شب
۱۳	.۰۰۰	۱۶.۴۲۷			۱.۲۱	
۵	.۱۵۴	۱.۴۳۰	.۶۸۴	۰/۱۶۷	۳.۲۹	برقراری ارتباط و تعامل با افراد غریبه
۱۳	.۱۵۴	۱.۴۳۱			۳.۰۱	
۵	.۰۰۰	۴.۰۳۹	.۰۰۰	۱۳/۸۹۵	۴.۲۹	نوع پوشش در احساس امنیت
۱۳	.۰۰۰	۴.۰۴۵			۳.۶۲	
۵	.۰۰۰	۷.۸۶۳	.۲۱۷	۱/۵۳۷	۳.۲۹	کمک گرفتن از افراد غریبه هنگام خراب شدن ماشین
۱۳	.۰۰۰	۷.۸۶۴			۱.۹۷	
۵	.۰۰۰	۴.۸۵۵	.۰۰۰	۱۷/۶۹۷	۳.۲۸	نشستن در پارک

۱۳	.۰۰۰	۴.۸۶۲			۲.۴۰	
۵	.۰۰۰	۱۰.۰۲۸	.۰۰۰	۱۴/۷۳۹	۲.۹۰	تنها ماندن در منزل در شب
۱۳	.۰۰۰	۱۰.۰۱۵			۱.۴۰	
۵	.۰۰۰	۶.۳۸۹	.۴۶۶	۰/۵۳۳	۳.۱۴	تنها ماندن در منزل در روز
۱۳	.۰۰۰	۶.۳۹۰			۱.۹۵	
۵	.۰۰۰	۴.۰۴۰	.۷۰۳	۰/۱۴۶	۲.۸۵	رانندگی در شب در خیابان‌های خلوت
۱۳	.۰۰۰	۴.۰۴۰			۲.۱۳	
۵	.۰۱۶	۲.۴۳۲	.۱۲۵	۲/۳۷۳	۳.۳۳	رفتن به بیرون از منزل به تنهایی
۱۳	.۰۱۶	۲.۴۳۳			۲.۸۸	
۵	.۰۰۰	۱۳.۲۲۸	.۰۰۰	۱۷/۵۲۵	۳.۳۱	میانگین گویه‌ها
۱۳	.۰۰۰	۱۳.۲۴۶			۲.۲۸	

همانطور که در جدول شماره‌ی (۱) مشاهده می‌شود میانگین گویه‌ها در دو منطقه دارای تفاوت می‌باشد. بر اساس این جدول میزان sig آزمون تساوی واریانس میانگین دو منطقه از لحاظ ابعاد ۲، ۴، ۷، ۸ و ۹ بیشتر از حد معناداری (۰/۰۵) محاسبه شده؛ در نتیجه بین واریانس‌ها عدم تساوی وجود ندارد و دیگر شاخص‌ها حد معناداری کمتر از مقدار sig محاسبه شده که نشان از عدم تساوی واریانس‌ها دارد. میزان sig آزمون T گویه ۲ بیشتر از حد معناداری (۰/۰۵) محاسبه شده که می‌توان گفت میانگین دو جامعه‌ی مورد نظر از جنبه‌ی متغیر بررسی شده، معنادار و متفاوت نیست. میزان sig آزمون T دیگر ابعاد کمتر از مقدار حد معناداری محاسبه شده که می‌توان استدلال کرد که بین دو جامعه‌ی مورد نظر اختلاف میانگین وجود دارد.

جدول شماره (۱) محاسبه آزمون تفاوت در شاخص‌های مربوط به امنیت اجتماعی در دو منطقه مورد مطالعه را نشان می‌دهد. برای محاسبه‌ی این فرضیات از آزمون تفاوت میانگین دو متغیر مستقل استفاده شده است. براساس جدول بالا بر اساس گویه‌ی تردد با ماشین‌های مسافرکش در شب، میانگین منطقه‌ی پنج ۳/۴۳ و منطقه‌ی سیزده ۱/۲۱؛ بر اساس گویه‌ی برقراری ارتباط و تعامل با افراد غریبه، میانگین منطقه‌ی پنج ۳/۲۹ و منطقه‌ی سیزده ۳/۰۱؛ بر اساس شاخص نوع پوشش در احساس امنیت، میانگین منطقه‌ی پنج ۴/۲۹ و منطقه‌ی سیزده ۳/۶۲؛ بر اساس شاخص کمک گرفتن از افراد غریبه هنگام

خراب شدن ماشین، میانگین منطقه‌ی پنج ۳/۳۰ و منطقه‌ی سیزده ۱/۹۷؛ بر اساس شاخص کلی، میانگین منطقه‌ی پنج ۳/۳۰ و منطقه‌ی سیزده ۲/۴۰؛ بر اساس شاخص تنها ماندن در منزل در شب، میانگین منطقه‌ی پنج ۲/۹۰ و منطقه‌ی سیزده ۱/۴۰؛ بر اساس گویه‌ی تنها ماندن در منزل در روز، میانگین منطقه‌ی پنج ۳/۱۴ و منطقه‌ی سیزده ۱/۹۵؛ بر اساس گویه‌ی رانندگی در شب در خیابان‌های خلوت، میانگین منطقه‌ی پنج ۲/۸۴ و منطقه‌ی سیزده ۲/۱۳ و نهایتاً بر اساس شاخص رفتن به بیرون از منزل به تنهایی، میانگین منطقه‌ی پنج ۳/۳۳ و منطقه‌ی سیزده ۲/۸۸ محاسبه شده است. میانگین کلی شاخص در منطقه‌ی پنج ۳/۳۱ و منطقه‌ی سیزده ۲/۲۸ می‌باشد که نشان از اختلاف و تفاوت میزان امنیت در مناطق مورد مطالعه می‌باشد.

شاخص کالبدی:

برای ارزیابی شاخص کالبدی از ۷ گویه شامل ساختمان‌سازی به شیوه‌ی نوین، دید از پنجره‌ی خانه‌ها به پارک و کوچه، پیاده‌روهای پر از جمعیت، پیاده‌روهای عریض با وجود پلیس، حاشیه‌ی پیاده‌روهای خالی از سکنه و مغازه‌ها، خیابان‌ها و کوچه‌های تنگ با عرض کم، خیابان‌ها با بافت فرسوده استفاده شده است. جدول شماره (۲) محاسبه‌ی آزمون تفاوت میانگین در شاخص‌های مربوط به ابعاد کالبدی بافت شهری را نشان می‌دهد. بر اساس تحلیل‌های انجام شده منطقه‌ی پنج به غیر از بعد ۴ که میانگین آن کمتر از میانگین منطقه‌ی سیزده می‌باشد، در دیگر ابعاد میانگین آن بیشتر از حد وسط و میانگین ناحیه‌ی سیزده می‌باشد که نشان از کیفیت کالبدی بهتر نسبت به منطقه‌ی ۱۳ دارد. همانطور که در جدول شماره‌ی ۲ مشاهده می‌کنیم، میزان sig آزمون تساوی واریانس میانگین دو منطقه از لحاظ ابعاد ۵ و ۷ کمتر از حد معناداری (۰/۰۵) محاسبه شده؛ در نتیجه بین واریانس‌ها تساوی وجود ندارد و حد دیگر شاخص‌ها معناداری بیشتر از مقدار sig محاسبه شده که نشان می‌دهد تساوی بین واریانس‌ها وجود ندارد. میزان sig آزمون T گویه‌ی ۴ بیشتر از حد معناداری (۰/۰۵) محاسبه شده که می‌توان گفت اختلاف میانگین دو جامعه‌ی مورد نظر از نظر این متغیر از نظر شهروندان معنادار نیست. میزان sig آزمون T دیگر ابعاد کمتر از مقدار حد معناداری محاسبه شده که می‌توان استدلال کرد که اختلاف میانگین بین دو جامعه معنادار می‌باشد.

جدول شماره (۲): آزمون تفاوت میانگین از لحاظ شاخص‌های بافت کالبدی شهر در مناطق مورد مطالعه

منطقه	سطح معناداری (sig)	Tمیزان	سطح معناداری (sig)	Fمیزان	میانگین	شاخص
۵	.۰۰۰	۵.۱۳۳	.۱۳۵	۲.۲۵۷	۳.۲۲	ساختمان سازی به شیوه‌ی نوین
۱۳	.۰۰۰	۵.۱۳۵			۲.۲۶	
۵	.۰۴۶	۲.۰۱۲	.۱۱۴	۲.۵۲۰	۲.۹۳	پارک‌ها و کوچه‌هایی که از پنجره‌ی خانه‌ها به آنها دید وجود دارد.
۱۳	.۰۴۶	۲.۰۱۱			۲.۵۹	
۵	.۰۰۰	۱۱.۴۰۷	.۲۰۰	۱.۶۵۶	۳.۳۲	پیاده‌روهای پر از جمعیت و خیابان‌های شلوغ
۱۳	.۰۰۰	۱۱.۴۱۴			۱.۷۵	
۵	.۰۵۴	-۱.۹۴۰	.۶۲۴	.۲۴۱	۴.۴۲	پیاده‌روهای عریض و چهارراه‌ها با وجود پلیس
۱۳	.۰۵۴	-۱.۹۴۲			۴.۶۲	
۵	.۰۰۱	۳.۵۲۳	.۰۰۰	۱۵.۳۷۷	۳.۷۹	حاشیه‌ی پیاده‌روهای خالی از سکنه و مغازه‌ها
۱۳	.۰۰۱	۳.۵۲۸			۳.۱۵	
۵	.۰۰۱	۳.۴۰۹	.۶۱۹	.۲۴۸	۳.۲۷	خیابان‌ها و کوچه‌های تنگ با عرض کم
۱۳	.۰۰۱	۳.۴۱۰			۲.۶۲	
۵	.۰۰۲	۳.۰۹۷	.۰۰۰	۱۹.۳۳۱	۳.۸۰	خیابان‌ها با بافت فرسوده
۱۳	.۰۰۲	۳.۱۰۲			۳.۲۸	
۵	.۰۰۰	۸.۲۹۹	.۰۰۴	۸.۶۲۶	۳.۵۳	میانگین گویه‌ها
۱۳	.۰۰۰	۸.۳۱۴			۲.۸۹	

شاخص امنیت:

گویه‌ی مورد بررسی برای ارزیابی شاخص امنیت شامل ۵ عامل پویایی و فعال بودن جمعیت، آشنا بودن با فضا، خوانایی محیط، نظارت طبیعی بر فضا و دسترسی به امداد می‌باشد. جدول شماره (۲) محاسبه‌ی آزمون تفاوت میانگین در شاخص‌های مربوط به شاخص امنیت را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود از لحاظ گویه‌های ۱، ۲، ۳ و ۴ منطقه‌ی پنج بالاترین میانگین را به خود اختصاص داده است؛ از لحاظ گویه‌ی پنج، منطقه‌ی ۱۳ بیشترین امتیاز و منطقه‌ی پنج کمترین امتیاز را به خود اختصاص داده‌اند. همانطور که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌کنیم، میزان sig آزمون تساوی واریانس میانگین از لحاظ بعد ۵، بیشتر از حد معناداری (۰/۰۵) محاسبه شده؛ در نتیجه بین

واریانس‌ها عدم تساوی وجود ندارد. از لحاظ دیگر شاخص‌ها حد معناداری آنها کمتر از مقدار sig محاسبه شده که نشان می‌دهد تساوی بین واریانس‌ها وجود ندارد. میزان sig آزمون T گویه ۳ و ۵ بیشتر از حد معناداری (۰/۰۵) محاسبه شده که می‌توان استدلال کرد که اختلاف میانگین دو جامعه‌ی مورد نظر از لحاظ این متغیرها از نظر شهروندان معنادار نیست. میزان sig آزمون T دیگر ابعاد کمتر از مقدار حد معناداری محاسبه شده که می‌توان استدلال کرد که اختلاف میانگین بین دو جامعه معنادار می‌باشد.

جدول شماره (۳): آزمون تفاوت میانگین از لحاظ شاخص‌های امنیت شهری در مناطق مورد مطالعه

منطقه	سطح معناداری (sig)	T میزان	سطح معناداری (sig)	F میزان	میانگین	شاخص
۵	.۰۰۰	۵.۱۱۲	.۰۰۱	۱۱.۳۶۲	۳.۸۹	پویایی و فعال بودن جمعیت
۱۳	.۰۰۰	۵.۱۲۰			۳.۰۳	
۵	.۰۰۰	۵.۲۰۸	.۰۳۶	۴.۴۵۴	۴.۱۲	آشنا بودن با فضا و ایجاد خاطره مثبت
۱۳	.۰۰۰	۵.۲۱۲			۳.۴۱	
۵	.۱۴۵	۱.۴۶۵	.۰۰۲	۹.۵۰۴	۳.۵۹	خوانایی محیط (وجود بناها و شاخص‌های با ارزش در محیط)
۱۳	.۱۴۵	۱.۴۶۳			۳.۳۶	
۵	.۰۰۷	۲.۷۴۰	.۰۰۲	۹.۴۷۰	۳.۸۸	نظارت طبیعی بر فضا (پنجره‌ها، حضور فعال عابران و مراقبان)
۱۳	.۰۰۷	۲.۷۴۳			۳.۵۱	
۵	.۴۴۶	.۷۶۳	.۱۲۰	۲.۴۴۱	۴.۰۱	دسترسی به امداد
۱۳	.۴۴۶	.۷۶۴			۳.۸۹	
۵	.۰۰۰	۴.۴۷۷	.۰۱۶	۵.۸۷۸	۳.۸۹	میانگین گویه‌ها
۱۳	.۰۰۰	۴.۴۸۲			۳.۴۴	

بررسی رابطه‌ی بین ابعاد بررسی شده از شاخص امنیت اجتماعی:

برای بررسی رابطه‌ی موجود بین ابعاد بررسی شده از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. با توجه به اینکه از میانگین سنج‌های مربوط به هر یک از ابعاد شاخص امنیت اجتماعی زنان، برای آزمون همبستگی استفاده می‌گردد، بنابراین داده‌های مورد استفاده، داده‌ی کمی محسوب می‌شوند و توزیع داده‌ها نیز طبیعی بوده و تعداد آنها نیز زیاد است، در نتیجه ضریب همبستگی پیرسون برای سنجش رابطه‌ی بین ابعاد بررسی شده، آزمون

مناسبی خواهد بود. نتایج حاصل از همبستگی پیرسون در جدول شماره ۴ نشان می‌دهد رابطه‌ی مشاهده شده بین ابعاد، رابطه‌ی همبستگی مثبت (مستقیم) است. با توجه به اینکه مقدار sig به دست آمده کمتر از مقدار معناداری یعنی $0/05$ محاسبه شده بنابراین رابطه‌ی همبستگی بین ابعاد بررسی شده در سطح اطمینان بالا قابل اعتماد و معنادار است. جدول شماره ۴ شدت و جهت همبستگی بین ابعاد بررسی شده را نشان می‌دهد.

جدول (۴) بررسی میزان همبستگی بین ابعاد مختلف مؤثر در امنیت زنان

		امنیت اجتماعی	بافت کالبدی	امنیت
امنیت زنان	Pearson Correlation	۱	.۶۶۴**	.۳۶۶*
	Sig		.۰۰۰	.۰۱۹
امنیت اجتماعی	Pearson Correlation	.۶۶۴**	۱	.۳۹۳**
	Sig	.۰۰۰		.۰۰۶
بافت کالبدی	Pearson Correlation	.۳۶۶*	.۳۹۳**	۱
	Sig	.۰۱۹	.۰۰۶	

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

بررسی میزان اثرگذاری هریک از ابعاد بررسی شده در تبیین میزان امنیت زنان برای بررسی میزان اثرگذاری ابعاد بررسی شده شاخص امنیت زنان از دیدگاه شهروندان از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه‌ی خطی بهره گرفته شد. نتیجه‌ی آزمون همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین شاخص امنیت با دیگر ابعاد بررسی شده از این شاخص، در سطح ۹۹ درصد دارای همبستگی مستقیم و معنادار می‌باشند. در نتیجه می‌توان از تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی میزان اثرگذاری هریک از ابعاد بررسی شده در امنیت زنان استفاده کرد.

جدول شماره (۵): بررسی میزان همبستگی ابعاد مختلف شاخص امنیت زنان

آزمون همبستگی		میزان امنیت زنان	بعد اجتماعی	بعد بافت کالبدی	امنیت
میزان امنیت	پیرسون	۱	.۲۶۶**	.۱۹۲**	.۰۷۵

زنان	سطح معناداری		.۰۰۰	.۰۰۷	.۲۹۲
	تعداد	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

همانطور که در جداول (۶) و (۷) مشاهده می‌گردد نتایج تحلیل واریانس رگرسیونی نشان می‌دهد که بین متغیرهای بررسی شده و امنیت زنان در سطح بالای ۹۵ درصد با درجه‌ی معناداری (Sig=۰/۰۰۲) رابطه‌ی معناداری وجود دارد. همچنین این آزمون نشان می‌دهد که در مجموع میزان همبستگی بین متغیرهای بررسی امنیت زنان شامل متغیرهای اجتماعی، بافت کالبدی و امنیت با متغیر وابسته میزان امنیت برابر با ۰/۲۹۶ می‌باشد که یک همبستگی مستقیم با شدت متوسط به شمار می‌آید. همچنین این متغیرها مجموعاً قادر به تبیین حدود ۰/۰۷۲ درصد از تغییرات (واریانس) متغیر وابسته می‌باشند و مابقی تغییرات باقی مانده متغیر وابسته، توسط عوامل ناشناخته‌ی دیگر تبیین می‌شود. جدول (۶): میزان تبیین تغییرات متغیر وابسته میزان ارزیابی امنیت زنان به وسیله‌ی ابعاد سه گانه‌ی آن

مدل	همبستگی	ضریب تعیین (R)	ضریب تعیین تصحیح شده (R ²)	تخمین خطای استاندارد
۱	۰/۲۹۶	۰/۰۷۲	۰/۰۵۸	۰/۹۵۵

جدول (۷): تحلیل واریانس مدل رگرسیونی بین میزان امنیت زنان و ابعاد سه گانه‌ی آن

آزمون معنادار متفاوت	مجموع مربعات	درجه‌ی آزادی	میانگین مربعات	آماره‌ی آزمون	سطح معناداری
اثر رگرسیون	۱۳/۹۳۱	۳	۴/۶۴۴	۵/۰۸۶	۰/۰۰۲ ^a
باقی مانده	۱۷۸/۹۴۴	۱۹۶	۰/۹۱۳		
کل	۱۹۲/۸۷۵	۱۹۹			

میزان توان ابعاد بررسی شده در میزان امنیت زنان، در محدوده‌ی مورد مطالعه یکسان

و یک جهت نیست. همانگونه که ضریب استاندارد شده‌ی بتا در جدول ۸ نشان می‌دهد، بین ابعاد اجتماعی و بافت کالبدی در ارزیابی متغیر وابسته دارای رابطه‌ی مستقیم می‌باشد. با توجه به اینکه میزان خطای آلفای sig به دست آمده برای این متغیرها کمتر از خطای قابل قبول یعنی ۰.۰۵ محاسبه شده، می‌توان استدلال کرد همبستگی مشاهده شده معنادار و قابل اعتماد است. با توجه به اینکه ضریب استاندارد شده‌ی بتا برای شاخص امنیت دارای رابطه‌ی مستقیم بسیار جزئی است ولی میزان خطای آلفای آن بسیار بیشتر از خطای قابل قبول (۰.۰۵) محاسبه شده که این نشان می‌دهد همبستگی مشاهده شده معنادار و قابل اعتماد نیست.

جدول (۸): آماره‌های ضرایب مدل رگرسیونی متغیرهای مستقل پژوهش

سطح معناداری	مقدار (t)	ضریب استاندارد بتا	ضرایب غیر استاندارد		مدل
			خطای استاندارد	بتا	
.۰۰۰	۵.۱۱۱		.۴۴۳	۲.۲۶۴	(Constant)
.۰۰۸	۲.۶۸۱	.۲۴۷	.۱۲۱	.۳۲۵	اجتماعی
.۰۱۳	.۲۳۷	.۰۲۲	.۱۴۵	.۲۳۴	بافت کالبدی
.۶۷۳	.۴۲۳	.۰۳۰	.۰۹۲	.۰۳۹	امنیت

یافته‌های سؤالات تشریحی در پرسشنامه:

زنان منطقه‌ی ۵ حضور فعال و مستمر نیروی انتظامی و پلیس را مهمترین و مؤثرترین عامل برای امنیت منطقه می‌دانند. در مرحله‌ی دوم ارتقای سطح فرهنگی مردم را از عوامل مؤثر دیگر می‌دانند. از دیگر اقداماتی که زنان این ناحیه اظهار می‌کنند جمع‌آوری ارادل و اوباش، گذاشتن نگهبان در پارک‌ها است و زنان منطقه‌ی ۱۳ نیز حضور مستمر پلیس و نیروهای انتظامی و گشت‌زنی را عامل ایجاد امنیت می‌دانند و ارتقای سطح فرهنگی و وجود نگهبان محلات، کنترل کردن جوانان و نوجوانان، کنترل بی‌حجابی از دیگر اقدامات پیشنهادی زنان این ناحیه است. یافته‌ها حاکی از آن است که در هر دو منطقه، مردم حضور پلیس و نیروی انتظامی را مهمترین عامل در ایجاد حس امنیت می‌دانند و سپس به ارتقای سطح فرهنگی و

شرایط کالبدی محیط در رابطه با حس امنیت اشاره شده است.

نتیجه گیری:

بدون وجود امنیت، امکان توسعه در هیچ زمینه‌ای وجود نخواهد داشت؛ در واقع زمانی استعداد‌های متنوع و متکثر افراد جامعه می‌تواند به فعلیت برسد که امنیت در آن وجود داشته باشد. انسان ایمن سرشار از انگیزه برای پیشرفت است. امنیت زنان در جامعه‌ی شهری منافع اجتماعی و اقتصادی زیادی را در پی خواهد داشت؛ احساس امنیت در زنان می‌تواند در ارتقای الگوی فعالیت‌های اجتماعی مؤثر باشد و مشارکتی بهتر را در صحنه‌ی اجتماع به وجود آورد؛ با بهبود وضعیت عمومی برای زنان آنها می‌توانند شبها بیرون بروند مشتری تئاترها و سینماها و حتی جذب مؤسسه‌های کسب کار شبانه شوند؛ بنابراین همه باید از ارتقای امنیت زنان سود ببرند.

به منظور سنجش امنیت اجتماعی زنان در مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان سه بعد اجتماعی، کالبدی و امنیت مورد ارزیابی قرار گرفته است. از لحاظ ابعاد اجتماعی، نتایج تحقیق حاکی از آن است که در میزان امنیت زنان دو منطقه مورد بررسی تفاوت معناداری وجود دارد و منطقه‌ی ۵ از لحاظ ابعاد اجتماعی نسبت به منطقه‌ی ۱۳ در سطح بالاتری قرار دارد و همچنین از لحاظ شاخص‌های بافت کالبدی منطقه‌ی ۵ از منطقه‌ی ۱۳ بالاتر بوده و این نشان از کیفیت کالبدی بهتر منطقه‌ی ۵ نسبت به منطقه‌ی ۱۳ است. یافته‌های دیگر نشان می‌دهد بین شاخص‌های اجتماعی و کالبدی با میزان امنیت رابطه‌ی مستقیمی وجود دارد یعنی هرچه این شاخص‌ها در حد بالاتری باشند، امنیت نیز افزایش پیدا می‌کند؛ از طرفی در هر دو منطقه، مردم حضور پلیس و نیروی انتظامی را مهم‌ترین عامل در ایجاد حس امنیت می‌دانند و سپس به ارتقای سطح فرهنگی و شرایط کالبدی محیط در رابطه با حس امنیت اشاره کرده‌اند؛ در نتیجه توان ابعاد بررسی شده در میزان امنیت زنان در محدوده‌ی مورد مطالعه یکسان و در یک جهت نیست؛ بنابراین نتیجه‌ی کلی این پژوهش بیان می‌کند فرضیه‌ی تفاوت احساس امنیت در مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان رد نمی‌شود و با توجه به شاخص‌های بررسی شده منطقه‌ی ۵ از لحاظ امنیت در سطح بالاتری نسبت به منطقه‌ی ۱۳ قرار دارد.

پیشنهادها

در این راستا برخی از پیشنهاد‌های کلی مرتبط با شاخص‌های بررسی شده عبارتند از:
از لحاظ ابعاد اجتماعی:

- برنامه‌ریزی برای ارتقای امنیت زنان در طراحی فضاهای عمومی شهری
- ارتقای سطح فرهنگ و آگاهی‌های عمومی مردم
- افزایش احساس امنیت زنان در محل سکونتشان
- پیشگیری از جرم نسبت به زنان و کودکان از طریق آموزش، طراحی برنامه‌ها، راه‌اندازی خطوط مشاوره‌ی تلفنی
- از لحاظ ابعاد بافت کالبدی:
 - از بین بردن حصارها و دیوارهایی که مانع رویت کامل پیاده‌روها می‌شوند.
 - تدابیری برای افزایش دسترسی به امداد نظیر افزودن بر تعداد تلفن‌های عمومی محدوددهی مطالعاتی و همچنین نورپردازی و تجهیز آن‌ها به کد و دکمه‌ی امداد فوری
 - طراحی فضاهای خوانا و قابل تشخیص و استفاده از علائم و نشانه‌هایی برای مسیریابی و جلوگیری از احساس گیج شدن و ترس از گم شدن و ناامنی ناشی از آن
 - ایجاد خیابان‌ها و کوچه‌های عریض و چهارراه‌ها با وجود پلیس
- از لحاظ ابعاد امنیتی:
 - سالم‌سازی محیط از طریق جمع‌آوری اوباش و افراد ناسالم
 - حضور فعال و مستمر نیروی انتظامی و پلیس در مکان‌های شلوغ و پرتردد و همچنین مکان‌های خلوت
 - افزایش تاکسی‌های بی‌سیم بانوان

منابع:

- افشار، زین العابدین. (۱۳۸۵). امنیت اجتماعی زنان در شهر تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم اجتماعی، دانشگاه تهران.
- افشانی، سید علیرضا و راضیه، ذاکری همامانه. (۱۳۹۱). مطالعه‌ی تطبیقی میزان احساس امنیت احساس اجتماعی زنان و مردان ساکنان شهر یزد، زن در توسعه و سیاست، دوره‌ی ۱۰، شماره‌ی ۳.
- بیات، بهرام. (۱۳۸۸). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان تهرانی (با تأکید بر رسانه‌های جمعی، عملکرد پلیس و بروز جرایم، انتظام اجتماعی)، سال اول، شماره‌ی اول.
- رفیعیان، مجتبی و دیگران. (۱۳۸۸). عوامل مؤثر بر ارتقای امنیت زنان در محیط شهری، مجموعه مقالات پژوهش زنان، شماره‌ی ۳.

- زنجانی زاده اعزازی، هما. (۱۳۸۱). زنان و امنیت شهری، *مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی مشهد*، شماره ۳۴.
- صادقی فسایی، سهیلا و زهرا، میر حسینی. (۱۳۸۸). تحلیل جامعه‌شناختی ترس از جرم در میان زنان شهر تهران، *مجله‌ی نامه‌ی علوم اجتماعی*، شماره ۱۷.
- _____ . (۱۳۸۶). زنان عابر و راننده در فضای حمل نقل شهری، *مجله‌ی الکترونیک ویستا بازیابی* ۱۳۹۲/۲/۶.
- عریضی، فروغ السادات، محمدی، اصغر و گل نسا ساسان. (۱۳۹۱). رابطه‌ی ویژگی‌های اجتماعی و فردی زنان بر احساس امنیت آنان در اماکن عمومی شهر بندرعباس، *فصلنامه‌ی مطالعات شهری*، سال دوم، شماره ۴.
- قرایی، فریبا، راد جهانبانی، نفیسه و نازیلا رشیدپور. (۱۳۸۹). بررسی و سنجش حس امنیت در مناطق مختلف شهری، *آرمان‌شهر*، شماره ۴.
- _____ . (۱۳۷۸). تجدد و تشخیص، جامعه و هویت شخصی در عصر جدید، ترجمه‌ی ناصر موفقیان، تهران: نشرنی.
- مدیری، آتوسا. (۱۳۸۵). جرم، خشونت و احساس امنیت در فضاهای عمومی شهر، *فصلنامه‌ی علمی - پژوهشی رفاه اجتماعی*، سال پنجم، شماره ۲۲.
- نوروزی، فیض الله و سارا، فولادی سپهر. (۱۳۸۸). بررسی احساس امنیت زنان ۱۵-۲۹ ساله شهر تهران در دو بعد احساس امنیت در محیط خانواده و احساس امنیت در مکان‌های عمومی، *مجله‌ی راهبرد*، سال هجدهم.
- ناجا. (۱۳۸۳). بررسی میزان احساس امنیت در بین حاشیه‌نشینان تهران بزرگ به تفکیک مناطق، تهران، معاونت اجتماعی و ارشاد ناجا.
- Boyle, Julie g dr Findlay Catherine and forsyth, leslies(2001). aninvestiation in to wemans perceptions of fear and the desin of the arhan enrironment, open spase, loondon.
- Brady, Martha(2005). safe spaces for adol escent girls, population council.
- Fyfe and Bannister, (2001). in troduction : fear and the city in arbun studies publisher Roatledye.
- Koskela , H and pin. R (2000). Revisting fear and place : womens fear of attact and the buitt environment Geoforam 31.